

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/235/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8211201343
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8211201343.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu Thorpe recovery, s.r.o., so sídlom Radlinského 1716, Dolný Kubín, zast. JUDr. Petrom Psoťkom, advokátom so sídlom Stráž 223, 960 01 Zvolen proti žalovanému M. K., nar. X.XX.XXXX, bytom K., č. XX, zast. splnomocnencom R. K., nar. XX.X.XXXX, bytom K. č. XX, o zaplatenie 245,80 Eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov, č. k. 5C 45/2011-13 zo dňa 20.3.2012 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bardejov (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Náhradu trov účastníkom konania nepriznal.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že postúpenie pohľadávky na úpadcu za účelom vymáhania pohľadávok vyhodnotil ako nekalú obchodnú praktiku, ktorá predstavuje zákonom zakázané konanie v zmysle ust. § 7 ods. 2 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „ZoOS“).

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od judikatúry, ktorá praktiky pôvodného žalobcu (SKP, k.s., Lazovná 64, Banská Bystrica so sídlom kancelárie Hlavná 6, 927 01 Šaľa, IČO: 44 915 691, správca konkurznej podstaty úpadcu KFZ Sys, s.r.o., „v konkurze“) označila za nekalé (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co 224/2011 zo dňa 21.2.2012).

Odvolací súd si osvojil odôvodnenie prvostupňového súdu, že zo strany dodávateľa ide o nekalú obchodnú praktiku a v súvislosti s odvolaním dopĺňa dôvody.

Ide o vec, ktorá zapadá do väčšieho počtu vecí, v ktorých došlo k postúpeniu pohľadávok voči spotrebiteľom na skrachovaný subjekt, presnejšie subjekt v úpadku a za ktorý uplatňuje pohľadávky správca konkurznej podstaty. V predmetnej veci išlo pôvodne o pohľadávku spoločnosti Drukos, a.s. zo spotrebiteľskej zmluvy o nájme s právom kúpy prenajatej veci.

Väčší počet vecí má odvolací súd zistený z obdobných vecí, napr. pod sp. zn. 10Co 1/2010, 11Co 15/2010, 13Co 6/2011, 14Co 11/2011, 17Co 31/2009, 17Co 33/2011, 18Co 146/2010, 19Co 77/2010, 2Co 120/2010, 3Co 189/2009, 6Co 80/2010.

Odvolací súd podrobil popri súdnej kontrole neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve vec z hľadiska súdnej kontroly nekalých obchodných praktík.

Inštitút nekalej obchodnej praktiky je zákonným termínom, má svoj obsah a nie je možné ho prehliadať. Nekalá obchodná praktika je zakázaná (§ 7 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa; „ZOS“).

Prvostupňový súd správne vyložil zákonné znaky nekalej obchodnej praktiky (nedostatok odbornej starostlivosti s dopadom na ekonomické rozhodnutie spotrebiteľa).

Nekalá obchodná praktika bez ďalšieho nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu. Ak sa však uplatňuje právo po použití nekalej obchodnej praktiky, súd môže odmietnuť poskytnúť ochranu uplatnenému právu. Výkon práv okrem iného nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a o taký prípad ide aj vtedy, ak sa právo uplatňuje po použití nekalej obchodnej praktiky. Nemožno vylúčiť, že právo poznačené nekalou obchodnou praktikou sa stane najmä z dôvodu neinformovanosti spotrebiteľa predmetom mimosúdnych úkonov (započítanie, urovanie a pod.), súd by však mal vždy za každých okolností v zásade odmietnuť jeho ochranu pre rozpor s dobrými mravmi.

„Výkon práva nesmie byť v konkrétnom prípade ani v rozpore s dobrými mravmi (srov. vymezení dobrých mravů u § 39). To znamená, že jde v praxi o možné případy, kdy výkon práva v konkrétním případě sice neodporuje zákonu, je však v rozpore s dobrými mravmi (stačí, že výkon práva je - objektivně posuzováno - v rozpore s dobrými mravmi; zavinění jednatelého v rozpore s dobrými mravmi, resp. vědomí si jednatelého tohoto rozporu, není relevantní). Pokud by se tak stalo, soud by právě s poukazem na § 3 neposkytl, resp. by odepřel takovému výkonu práva právní ochranu (srov. výslovnou úpravu § 265 ObchZ), aniž by se tím ovšem něco - kromě tohoto omezení - měnilo na vlastní existenci tohoto práva, popř. že by tímto svým postupem podle § 3 založil nějaké nové právo.“ (porov. C.H.BECK; Jehlička a kol. Občanský zákoník Komentář, 9. vydání, str. 38).

Konáním v rozpore s dobrými mravmi sa rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so zžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody (§ 4 ods. 8 ZOS).

Prvostupňový súd správne vyhodnotil praktiky pôvodného žalobcu ako nekalé tým, že vzniká reálne nebezpečenstvo, že spotrebiteľia sú odradení brániť svoje práva, pretože náklady na súdne konanie, vzhľadom na nízku hodnotu sporu, by s vysokou pravdepodobnosťou dosiahli samotnú výšku pohľadávky a navyše ich skutočné vymoženie od subjektu v úpadku je s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou nereálne, prípadne by spotrebiteľia vymohli len pomernú časť trov konania voči subjektu v konkurze. Nezanedbateľnými sú aj všeobecné obavy zo sporu so subjektom v konkurze, a to aj keby na náhradu trov správca mal prostriedky. V podvedomí spotrebiteľov je fixovaná predstava o nedostatku finančných prostriedkov úpadcu (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co 1/2011 zo dňa 14. 07. 2011).

Pohľadávka nie je pôvodne pohľadávkou úpadcu, ale na úpadcu bola postúpená. Postupovanie pohľadávky z pôvodného dodávateľa (Drukos - čl. 8) sa viackrát opakovalo a okrem iného bola pohľadávka postúpená aj na subjekt sídlaci na ostrovoch v oceáne (Seychelles - čl. 23), čo pre priemerného spotrebiteľa predstavuje neprekonateľnú prekážku v efektívnom uplatňovaní jeho práv. To isté platí aj vo vzťahu k právam spotrebiteľov voči majetkovo predĺženému subjektu v úpadku.

Prehľad postupovania pohľadávky:

- dňa 26.6.2001 uzavretá zmluva o nájme s právom kúpy prenajatej veci zmluva medzi firmou Drukos a odporcom
- zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 16.3.2006 uzavretá medzi postupcom JUDr. W. G., správkynou konkurznej podstaty DRUKOS a. s. „v konkurze“, Ul. prof. Sáru 5, Banská Bystrica, IČO: 36039187 a postupníkom V. K., r. č. XXXXXX/XXXX, V. X, I. (čl. 18)
- zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 27.3.2006 uzavretá medzi postupcom V. K., r. č. XXXXXX/XXXX, V. X, I. a postupníkom MEDIATION KMCH, s. r. o., Farská 12, Nitra, t. č. Podlavická cesta 31, Banská Bystrica, IČO: 35952989
- Zmluva o postúpení pohľadávok zo dňa 23.2.2008 uzavretá medzi postupcom MEDIATION KMCH, s. r. o., Podlavická cesta 31, Banská Bystrica, IČO: 35952989 a postupníkom IVACO CONSULTANTS LIMITED, Suite 13, First floor, Oliaji trade Centre, Francis Rachel Street, Victoria, Mahe, Seychelles, IČO: 045790 (čl. 23)
- Zmluva o postúpení pohľadávok zo dňa 17.5.2008 uzavretá medzi postupcom IVACO CONSULTANTS LIMITED, Suite 13, First floor, Oliaji trade Centre, Francis Rachel Street, Victoria, Mahe, Seychelles, IČO 045790 a postupníkom AKROPOLIS estates, s. r. o., Štefánikova trieda 79, Nitra, IČO: 36814148, t. č. KFZ Sys, s.r.o., Košútska 1342, Sládkovičovo (úpadca),
- dňa 25. 7.2008 vyhlásený konkurz na KFZ Sys, s. r. o.
- zmluva o postúpení pohľadávok zo dňa 20.6.2012 medzi postupcom KFZ Sys, s.r.o., „v konkurze“ Košútska 1342, Sládkovičovo, IČO: 36814148 a postupníkom THORPE CORPORATION LTD, Suite 13, First floor, Oliaji trade Centre, Francis Rachel Street, Victoria, Mahe, Seychelles, IČO: 63513
- postúpenie zo dňa 27.6.2012 na žalobcu uvedeného v záhlaví rozsudku.

Nekalé obchodné praktiky sa týkajú aj vzťahov po vzniku zmluvy (čl. 3 Článok 3 ods. 1 a 2 smernice 2005/29 uvádza: Táto smernica sa uplatňuje na nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom tak, ako sú ustanovené v článku 5, pred, počas a po uskutočnení obchodnej transakcie vo vzťahu k produktu.

Odvolačný súd sa stotožňuje s odôvodnením súdu prvého stupňa, že vyššie uvedený postup pri postupovaní pohľadávky na skrachovaný subjekt za účelom následného uplatňovania práv voči spotrebiteľom predstavuje nekalú obchodnú praktiku podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004, ak hrozí, že spotrebiteľia môžu čo len sčasti byť ukrátení na náhrade nákladov súdneho konania. Odvolací súd zdôrazňuje, že postačí hrozba ujmy.

Nedostatok odbornej starostlivosti je spojený s viacnásobným postúpením pohľadávky vrátane postúpenia na subjekt v Oceánii a jednak na subjekt v úpadku bezprostredne pred konkurzom. Vymáhanie pohľadávok je pre dodávateľa takmer bez rizika a na úkor procesných práv spotrebiteľov.

Nekalé alebo aj inými slovami nečestné praktiky spomína aj Európska komisia. Odvolací súd pripomína konanie pred Súdny dvorom Európskej únie C-433/11, ktoré sa týkalo pôvodného žalobcu a postoj Európskej komisie, ktorá poukázala na to, že „postúpenia sa zdajú byť v niektorých ohľadoch zvláštnymi a ťažko zlučiteľnými so zásadami čestnej obchodnej praxe a dobrej viery, ktoré sú v zmysle článku 2 písm. h) smernice 2005/29/ES súčasťou požiadavky odbornej starostlivosti“. Európska komisia sa v pripomienkach priklonila k možnosti označenia uvedenej obchodnej praxe za nekalú obchodnú praktiku. Meritórne prejednanie bolo dotknuté popri nedôslednom podaní skutočnosťou, že posudzovaný vzťah vznikol pred vstupom Slovenska do Európskej únie a v takýchto prípadoch súdny dvor zastáva názor o nedostatku právomoci (pozri rozsudky z 10. januára 2006, Ynos, C-302/04, Zb. s. I-371, bod 36; zo 14. júna 2007, Telefónica O2 Czech Republic, C-64/06, Zb. s. I-4887, body 22 a 23; z 15. apríla 2010, CIBA, C-96/08, Zb. s. I-2911, bod 14, ako aj uznesenie z 11. mája 2011, Semerďiev, C-32/10, bod 25).

Odvolací súd sa s poukazom na uvedené stotožňuje s prvostupňovým súdom, že výkonu práv žalobcu na základe nekalej obchodnej praxe je dôvodné súdnu ochranu odmietnuť. Nielenže ide o nedostatok odbornej starostlivosti voči spotrebiteľom, ale aj defraudovanie zdravého podnikateľského prostredia na trhu s vymáhaním pohľadávok v súvislosti so zvýhodnením oproti ostatným subjektom (žalobca sa cielene stal akoby agentúrou na bezrizikové vymáhanie pohľadávok).

Navyše nemožno prehliadať, že pohľadávka s tak výrazným časovým odstupom od jej vzniku (po 10 rokoch) je vymáhaná s nezanedbateľným nebezpečenstvom, že spotrebiteľia už nedisponujú dôkazmi a rapídne sa im zhoršuje celková dôkazná situácia. Na konštatovanie záveru o nekalej obchodnej praktike je dôležitý objektívny stav a postačuje hrozba vzniku ujmy. Zložité niekoľkonásobné postupovanie pohľadávky nevyvímajúc postúpenie do Oceánie nepridalo na právach spotrebiteľov, ktorí sú zo súdnych konaní zo vzťahu spred desiatich rokov značne stresovaní najmä z dôvodu nárastu príslušenstva pohľadávky. Mať pohľadávku neznamena právo, ale aj záväzok včas pohľadávku uplatniť.

Ku kríze v platení došlo v období vstupu spoločnosti DRUKOS do konkurzu. Istinu však žalovaný vyrovnal. Argumenty žalovaného, že vzhľadom na opakujúce sa plnenie pri zmluvnej pokute vyjadrenej v percentách sa právo nepremiňalo, odvolací súd neuznáva. Ak došlo k premlčaniu práva zo zmluvnej pokuty, nemožno ho priznať. Odčleňovanie nepremiňanej časti práva od premlčanej odvolací súd nepodporuje. V „premlčanej časti“ žalobca zobral žalobu späť. Právo na zmluvnú pokutu podlieha premlčaniu aj vtedy, ak je zmluvná pokuta vyjadrená v percentuálnych bodoch do zaplatenia.

Odvolací súd sa nestotožňuje so žalobcom predloženou judikatúrou, ktorá je o odlišnom názore. Totiž by to znamenalo, že dodávateľ by neuplatnil istinu, ale viac výhodnejšie by mu bolo uplatňovať z časového hľadiska takmer neobmedzene zmluvnú pokutu. Odvolací súd poznamenáva, že tak vysoká zmluvná pokuta (36,5 % p.a.) bola v iných sporoch vyhlásená pre jej výšku za neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľských zmluvách (porov. rozsudok Okresného súdu Prešov vo veci 11C 71/2010).

Na veci nič nemení ani ďalšie postúpenie pohľadávky v odvolacom konaní. Je súčasťou okruhu pochybných postupov vrátane nedobrého úmyslu postúpiť pohľadávku na subjekty pre priemerného spotrebiteľa spojené s odradzujúcimi prvkami (buď na subjekty v Oceánii alebo na skrachované subjekty v úpadku). Odvolací súd poznamenáva, že niektoré súdy zmenili právny názor čo do primeranosti sankcii a v súčasnosti podporujú neprijateľnosť sankcii, ktoré predtým uznávali.

Odvolateľ poukazuje na to, že postúpenie sa nevykonalo na subjekt v konkurze. Odvolací súd poukazuje na fakt, že sa postúpenie vykonalo na subjekt v úpadku, po ktorom bezprostredne nasledoval konkurz (pôvodný žalobca KFZ Sys, s.r.o.). Aj postupovanie pohľadávok na vymáhanie proti spotrebiteľom na subjekt v úpadku je nečestnou obchodnou praxou z rovnakých dôvodov ako na subjekt v konkurze. Spotrebiteľ musí byť chránený pred jedným aj druhým prípadom, pretože po úpadku môže nasledovať konkurz. V danom prípade došlo k postúpeniu pohľadávky na KFZ Sys, s.r.o. dňa 17.5.2008 a konkurz bol vzápätí vyhlásený dňa 25.7.2008.

Správne prvostupňový súd z uvedených dôvodov odmietol žalobcovi poskytnúť ochranu. Odvolací súd rozsudok potvrdil, pretože je vo výroku správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a úspešnému žalovanému náhradu trov nepriznal, pretože si ich neuplatnil (§ 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.